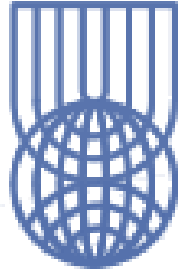

WORLD
UNION FOR
PROGRESSIVE
JUDAISM

ה'א"ג
ה'ע"מ
ל'ה'ד
מתקדמת

Torah from Around the

World

Sjabbat 26 november 2011 / 29 chesjwan 5772
Sidra Toldot, Beresjiet [Genesis] 25:19-28:9, Tanach blz. 48-55
Haftara: I Melachiem [Koningen] 1:32-53, Tanach blz. 669-671

Commentaar door rabbijn Danny Burkeman
[West London Synagogue](#), London, Engeland

Vertaling: Nico Vissel

Het Engelse origineel: www.wupj.org/Publications/Newsletter.asp?ContentID=366

Op www.levisson.nl kunt u deze vertaling lezen, ons werk steunen en u op de mailinglist abonneren..

"Een tussentijdse patriarch"

In een vroegere functie viel mijn aankomst in mijn nieuwe baan samen met het vertrek van de directeur van de kehilla, die een taak in een ander werkterrein had aanvaard. Men was erg teleurgesteld over het vertrek van deze man, die veel respect had verworven door zijn werk voor de gemeenschap waarmee hij de organisatie vooruit had geholpen binnen de plaatselijke gemeenschap.

Gedurende de paar weken dat we er gelijktijdig waren, ontdekte ik dat hij een indrukwekkende redenaar was, heel charismatisch en een prima vent op zich. Hem opvolgen was een hele grote uitdaging en het was op verschillende manieren duidelijk dat deze directeur maar kort aan zou blijven; het lukte de organisatie niet zich aan de nieuwe roerganger aan te passen. Organisatie-technisch gezien was hij een "tussenpaus", die de weg vrijmaakte voor een nieuw iemand, iemand, die een plaats voor de langere termijn zou kunnen veroveren.

Een groot man opvolgen kan een zware opgave zijn en vaak kan de directe opvolger van zo iemand er op rekenen dat hij niet zal slagen omdat de schaduw van zijn eminente voorganger nog blijft hangen. Het vindt plaats in de zakenwereld, in onderlinge verhoudingen en ik durf te zeggen ook in de Tora.

Jitschak is zo'n tussentijdse patriarch, opgesloten tussen Avraham en Jaäkov. Avraham is degeen met wie God het eerste verbond sloot en Jaäkov is de man die Jisraëel werd, naar wie we genoemd werden. Jitschak zit tussen die twee en houdt het stokje maar kort vast, enkele hoofdstukken voordat het wordt doorgegeven aan zijn zoon.

Jisraëel, de beloofde zoon, waar Sara en Avraham op wachtten heeft een moeilijke start. Eerst verliest hij zijn halfbroer Jisjmaëel, die verdreven werd na het feest toen Jitschak van de borst ging:

Het kind groeide voorspoedig op, en toen de dag gekomen was dat het van de borst werd genomen, gaf Avraham een groot feest. Sara zag dat de zoon die Avraham bij Hagar, haar Egyptische slavine, had gekregen, spottend lachte. Daarom zei ze tegen Avraham: 'Jaag die slavine en haar zoon weg, want ik wil niet dat mijn zoon Jitschak later de erfenis moet delen met de zoon van die slavine.' (Beresjiet 21:8-10)

De band met zijn vader gaat vervolgens stuk, direct nadat Avraham hem probeert te offeren op de berg Moria (*Ber. 22:1-18*). Meteen aansluitend hieraan sterft zijn moeder (*Ber. 23: 2*). De enige troost voor Jitschak is blijkbaar zijn vrouw Rivka, die hem aan het einde van de sidra van vorige week door Avrahams dienaar wordt gebracht.

De sidra van deze week begint met de geboorte van Esav en Jaäkov en eindigt met de zegening door Jitschak van Jaäkov als zijn opvolger als drager van het verbond met God. Er is maar één paragraaf waar hij zelf in het middelpunt van de aandacht staat en niet in de bijrol van zoon van Avraham of vader van Jaäkov. Maar juist in deze paar regels geeft hij ons een dieper inzicht in het contrast met zowel zijn vader als zijn zoon.

Volgens de tekst was Avraham een succesrijke boer: 'dat jaar zaaide hij het land in en oogstte honderdvoud. En de Eeuwige bracht hem zegen en de man werd rijk' (*Ber. 26:12-13*). Maar door zijn succes werden de Filistijnen afgunstig en sloten zij de bronnen af, die Avrahams dienaren hadden gegraven (*Ber. 26:14-15*). Jitschak stond voor een moeilijke keus: hij had het gevecht over het bezit van land en bronnen kunnen aangaan; Avimelech, de koning erkende zelfs: 'jij bent machtiger dan wij' (*Ber. 26:16*). Maar in plaats van vechten koos hij het pad van vrede en verplaatste zijn kuddes en huishouden naar een ander weidegebied.

Maar ondanks zijn succes in de watervoorziening bood de plaatselijke bevolking weerstand en de herders van Gerar vochten met die van Jitschak over wie nu de rechtmatige eigenaar van de bronnen was (*Ber. 26:20*). Dit was niet het slot van Jitschaks strijd, en ten derde maalde hij putten en ten derde maalde de plaatselijke bevolking hem uit en zorgde voor problemen. En toch zocht Jitschak een nieuwe plek voor zijn huishouden en ging de strijd niet aan.

Ten slotte kon hij een put graven, die hij Rechovot noemde, zonder dat er gevochten werd met de plaatselijke mensen; en Jitschak verklaarde: 'nu heeft de Eeuwige ons ruimte gegeven, in dit land en kunnen wij ons uitbreiden' (*Ber. 26:22*). Je zou van Jitschak kunnen denken, dat hij zwak was en de strijd niet durfde aan te gaan tegen een plaatselijke vechtersbaas. Maar het voordeel van zijn strategie blijkt uit de tekst.

Aansluitend aan zijn succesvolle relocatie, verschijnt God voor hem en biedt hem zijn zegen aan (*Ber. 26:24*). Na de zegen keert koning Avimelech terug, de man die eerder Jitschak had gevraagd zijn huishouden te verplaatsen. Deze keer wordt er niet gevochten maar stelt Avimelech een bondgenootschap voor (*Beresjiet 26:28*). De benadering van Jitschak levert een vredesverdrag met zijn vroegere tegenstander op en tot besluit een feestmaaltijd waar de twee samen konden eten en drinken. (*Ber. 26:30*).

Het verhaal van Jitschak is niet zo opwindend als dat van Avraham of Jaäkov; het mist de opwindende actie van de andere patriarchen. Maar Jitschak, onze middelste patriarch, laat op zijn eigen rustige en vreedzaam manier en manier zien, die vrede en zegen bracht.

Zijn hele leven lang ontmoet Jitschak uitdagende problemen zowel in de familie als van buiten. Maar gedurende zijn leven ontwikkelde hij methoden om bruggen te bouwen en ruzie te vermijden. Hij ging het gevecht niet aan, niet omdat hij zwak was, maar omdat hij een innerlijke kracht had. Er was moed voor nodig om de Akeda te doorstaan aan het begin van zijn leven en er was moed en kracht voor nodig om telkens zijn huishouden weer te verplaatsen. En uiteindelijk werd de moed en standvastigheid van deze tussenpatriarch beloond met de mooiste zegen: die van vrede.